De fokkerij van de shetlandpony.

Geschiedenis van de fokkerij.

De officiële geschiedenis van de geregistreerde Shetlandpony-fokkerij begint in Groot-Brittannië in het jaar 1890. Zo'n twintig jaar eerder begon Lord Londonderry al met het registreren van de vaders en moeders van zijn veulens. Hierdoor waren op de eerste officiële stamboekopname bij zijn pony's de ouders en grootouders bekend. Zijn pony's namen daardoor een bijzondere positie in. De invloed van de Londonderry-stoeterij is ongekend groot. De stamvaders van toen staan vandaag de dag nog steeds aan de basis van de Nederlandse fokkerij. De meeste fokkers op de Shetlandeilanden en op het vaste land maakten gebruik van de fokproducten van de Londonderry-stoeterij. Niet iedereen was gecharmeerd van het zware, kortbenig type van die pony's, maar ze hoopte hun eigen fokkerij te verbeteren met de bewezen lijnen van Londonderry.

Dankzij de verkoop van de Londonderry-stoeterij, kreeg een aantal fokkers in Schotland en Engeland de kans om interessant fokmateriaal te kopen waarmee zij de basis konden leggen voor hun stoeterij. De Londonderry pony's bleven tot 1920 populair, maar het specifieke londonderry type verdween door de jaren heen omdat de londonderry bloedlijnen werden vermengd met bloedlijnen van de orginele shetlanders.

Een aantal van deze nieuwe fokkers stelde andere eisen aan de Shetlandpony dan Londonderry had gedaan. Zij zagen graag een wat luxe pony die wat hoger op de benen stond dan de Londonderry pony's . De pony's moesten een mooi hoofd hebben en makkelijk kunnen bewegen. Bekende grondleggers uit die tijd voor de huidige fokkerij waren stoeterijen als South Park, Earshall, Transy en Harviestoun. Later kwamen er nog een paar zeer belangrijke stoeterijen bij. Bijv. de Netherley en Marshwood stoeterij. Vooral de Marshwoodlijnen hebben een ongekende waarde voor de hedendaagse fokkerij in Nederland.

Het begin van de fokkerij in Nederland.

Op 23 oktober 1937 werd in Nederland officieel een stamboek opgericht naar Engels voorbeeld. In de begin periode zijn er een aantal belangrijke fokstallen geweest, zoals stoeterij De Vennen, Rodichem, Vliek,Vries en Strypemonde. Op de meeste van deze stoeterijen werd er weer met Engelse bloedlijnen gefokt. Later had je de heren Martens en Vaessen die een hoop goede pony's importeerden uit Groot- Brittanië. Vooral de Marshwood en Transy pony's bleken zeer succesvol in de baan en in de fokkerij. Vooral de combinatie Marshwood x Transy heeft heel veel goede pony's opgeleverd in de Nederlandse fokkerij. Uit deze lijnen stammen heel veel hedendaagse Shetlanders nog.

Meest voorkomende soorten van fokkerij.

Er zijn verschillende manieren van fokken. 1. Je hebt fokkers die fokken zonder beleid. Dit wil zeggen het maakt niet uit wat voor hengst er bij een merrie gaat, als ze maar drachtig wordt. 2. Je hebt fokkers die fokken op de maat van de pony , Bijv. een fokker die puur en alleen een mini pony wil fokken. Kleur van de pony maakt dan meestal niet uit. 3. Je hebt fokkers die op een bepaalde kleur fokken. Met het doel die kleur te fokken met een zo hoog mogelijke kwaliteit van het veulen. 4.Je hebt fokkers die puur en alleen op een paar bepaalde bloedlijnen fokken. En zo de kwaliteit van hun pony's op een zo hoog mogelijke niveau te laten komen. Vaak maken deze fokkers gebruik van linebreeding (ook wel lijnenteelt genoemd).

Linebreeding.

Linebreeding of lijnenteelt wil zeggen dat je een merrie met een bepaalde bloedlijn koppelt aan een hengst die in zijn pedigree hetzelfde bloed voert. Wel is gewenst dat diezelfde bloedlijn dan een aantal generaties terug zit. Zodat je niet te dicht bij elkaar komt. Anders heb je te maken met inteelt. Linebreeding wordt vaak gebruikt om bepaalde goede eigenschappen extra terug te laten komen. Een voorbeeld van een pony die volgens het principe linebreeding is gefokt is Edmund v/d Brouwerij.

Voorbeeld:

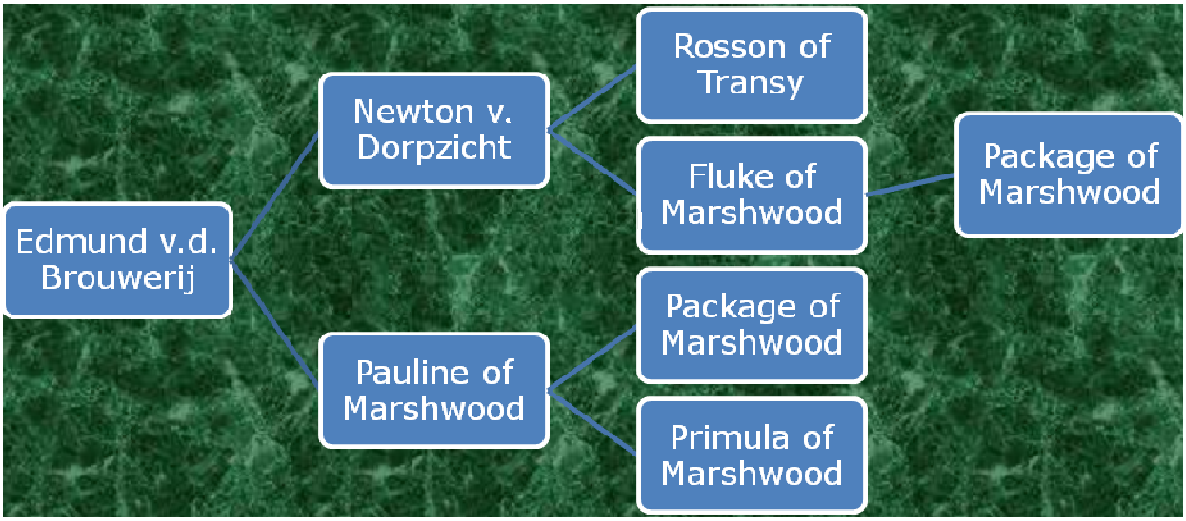

In de Pedigree van Edmund zie je dat zowel in de moederlijn als in de vaderlijn de hengst Package of Marshwood voorkomt.

Van Hengstige merrie tot veulen.

Het is natuurlijk erg leuk om zelf een veulen te fokken. Hieronder staat kort beschreven hoe dit in zijn werk gaat. Het kan ook verstandig zijn om bij een fokker informatie te vragen. Uit de theorie kun je de basis leren, maar een fokker kan je veel informatie en voorbeelden uit de praktijk geven.

De cyclus van een merrie duurt gemiddeld 21 dagen. Dit verschilt natuurlijk per merrie, sommige merries hebben een cyclus van 18 dagen anderen van 24 dagen. De hengstigheid duurt gemiddeld vijf dagen.

Je kunt testen of een merrie hengstig is door haar bij een hengst te houden. Als de merrie niet hengstig is zal ze afslaan, dit wil zeggen dat ze laat zien dat ze de hengst niet in haar buurt wil hebben door haar oren in de nek te leggen en naar de hengst te trappen. Als de merrie wel hengstig is kun je zien dat ze veel vriendelijker naar de hengst is, ze beurt dan ook haar staart op en gaat plassen (deze vloeistof is erg geel en troebel van kleur). Een hengstige merrie is vruchtbaar, dit wil zeggen dat er een rijp eitje in de eierstokken aanwezig is dat bevrucht kan worden. Je merrie kan tijdens de hengstigheid gedekt worden door een hengst.

Voordat je je merrie laat dekken is het belangrijk om een goede hengst uit te zoeken. Hierboven staan al verschillende soorten van fokkerij genoemd. Je kunt voor jezelf besluiten voor welke vorm van fokkerij je wilt kiezen. Daarnaast is het belangrijk om te kijken waar de gekozen hengst staat. Dit kan een hengstenhouderij zijn waar ze met de hengsten reizen en dus bij je merrie langskomen, maar ook een hengstenhouderij waar je merrie naartoe moet. Je moet je dan afvragen of je haar laat dekken en weer mee naar huis neemt of dat je merrie op het adres kan logeren. Ook verschilt het per hengstenhouder of de hengst bij de merrie in de wei loopt of uit de hand dekt. Dit kan voor je merrie belangrijk zijn, kan ze gewoon in de wei of heeft ze speciale verzorging nodig. Daarnaast is het goed om te kijken of je merrie kan blijven totdat ze dragend is. Natuurlijk zijn de kosten van zo'n dekking en alles dat er bij komt kijken ook niet onbelangrijk. Bij shetlanders word in tegenstelling tot de paardenrassen bijna geen kunstmatige inseminatie toegepast. Dit omdat de kosten hiervan erg hoog zijn.

Je merrie kan gedekt worden. Als de merrie bij de hengst in de wei loopt zal de hengst haar gedurende de hengstigheid een aantal keer dekken. Als de merrie uit de hand word gedekt gebeurd dit meestal om de dag. Uiteindelijk is de laatste dekking het belangrijkst omdat dan de eisprong plaatsvindt.

Het is verstandig om je merrie uiterlijk 18 dagen na de laatste dekking weer door de hengst te laten proberen om te kijken of ze afslaat of opnieuw hengstig is. Als de merrie weer hengstig is moet ze opnieuw gedekt worden. Als ze afslaat moet

ze nog een aantal keren geprobeerd worden. Word ze niet weer hengstig dan is de kans groot dat ze dragend is. Dit kun je laten bevestigen door een scan te laten maken bij de dierenarts. Bij dit onderzoek word het scanapparaatje via de endeldarm met de hand ingebracht. De dierenarts kan vanaf 16 à 17 dagen na de laatste dekking een vruchtje zien op de scan. Mocht de merrie niet dragend zijn dan kan hij verder kijken naar de baarmoeder en naar de eierstokken om te kijken of alles normaal functioneert. Het kan verstandig zijn om je merrie ongeveer zes weken later nog een keer te laten scannen. In enkele gevallen ontwikkeld het vruchtje zich niet goed en sterft het af. Je kunt dan op de scan geen vruchtje meer zien. In dat geval kun je je merrie later in het seizoen nogmaals laten dekken. Ook voor de winter is het belangrijk om te weten of je merrie dragend is of niet. Een dragende merrie heeft namelijk ander en vooral meer voer nodig dan een guste merrie. Let bij het ontwormen ook op of het middel geschikt is voor dragende merries of later bij jonge veulentjes.

Een pony heeft een gemiddelde draagtijd van elf maand. Tussen de tien en de twaalf maand kan een veulen gezond ter wereld komen. Het is daarom belangrijk om je pony in die tijd goed in de gaten te houden. Meestal kun je aan de merrie zien dat het veulen binnen korte tijd gaat komen. Je kunt dit vaak als eerste aan het uier zien. Deze word eerst voller aan de bovenkant, daarna worden de spenen groter en sommige merries kegelen(er hangen dan opgedroogde melkdruppeltjes aan de spenen). Ook aan het gedrag van je pony kun je soms zien dat het veulen snel komt. Sommige merries gaan veel lopen, anderen zijn erg onrustig of zonderen zich af van de groep. Als eerste kun je zien dat de pony afwisselend gaat liggen en staan, al snel daarna wordt de vruchtblaas zichtbaar. Dan komen als eerste de voorbeentjes naar buiten die gevolgd worden door het snuitje. Als je twee voetjes en een hoofdje ziet kun je ervan uitgaan dat alles goed ligt en de merrie nog even rustig laten persen. Kun je maar één beentje en een snuitje zien, dan is het verstandig om de dierenarts te bellen. Het is daarom altijd handig om een kistje met halster en touw, handdoeken, briefje met het telefoonnummer van de dierenarts, glijmiddel, jodium en ontsmettingsmiddel klaar te hebben staan.

Wanneer het hoofdje er is kun je het vlies openmaken, let erop dat er geen vlies voor de neus en mond blijven zitten. Als de bevalling vrij zwaar gaat kun je de merrie helpen. Je pakt dan beide voorbeentjes van het veulen vast en wanneer de merrie gaat persen trek je heel rustig richting de achterbenen van de merrie. Als het veulen geboren is laat de merrie nog even rustig bijkomen. Maar zorg ervoor dat ze een paar minuten na de geboorte weer opstaat en niet blijft liggen persen. Meestal breekt de navelstreng tijdens de geboorte, mocht dit niet zo zijn kun je deze ontbinden door hem op te draaien. Daarna kun je kijken of het een merrie of hengst is geworden. Je kunt dan meteen de navel even ontsmetten met jodium. De nageboorte (het vlies, de moederkoek etc.) laat meestal binnen een half uur los. Om te voorkomen dat het afscheurt, doordat de merrie erop gaat staan, is het verstandig om deze op te knopen. Als de nageboorte er binnen 3 uur niet af is moet de dierenarts gebeld worden. Het veulen probeert met enkele minuten al te gaan staan. Dit gaat met vallen en opstaan dat er komisch uit ziet. Als een veulen geboren word heeft het een soort 'sponzen' onder de hoefjes. Dit voorkomt dat de harde hoeven de merrie beschadigen voor de geboorte. Na de geboorte vallen deze er vanzelf af, maar het staan gaat hier in het begin niet makkelijker door. De merrie is altijd erg blij met haar veulen. Ze snuffelt en likt het. Hierdoor duwt ze het veulen ook richting haar uier om de biestmelk te laten drinken. Meestal vinden de veulentjes snel de weg, maar het is belangrijk dat hierop gelet word zodat het veulen de belangrijke voedingsstoffen binnen krijgt. Kan het veulentje de speen na

veel zoekwerk niet vinden dan kunt u het proberen te helpen door het snuitje richting de speen te duwen. Let er wel op dat je lieve knuffelpony nu met haar veulentje erbij heel anders kan reageren omdat ze haar veulen wil beschermen.

Rond de tiende dag na de geboorte van het veulen word de merrie weer hengstig en kan ze opnieuw gedekt worden. Het veulen kan na drie maand worden afgespeend. Dit kan het beste door het eerst te laten wennen aan brokjes als het nog bij de moeder is. Dan kan het na het afspenen direct beginnen met brok eten zodat het zonder de moedermelk kan.

Hengsten opfok.

Bij het Nederlands shetlandpony stamboek kan een hengst met de leeftijd van drie jaar aangeboden worden voor de hengstenjury. Voordat men overweegt om een hengstveulen aan te houden moet men met een aantal dingen rekening houden.

-Is het veulen kwalitatief goed genoeg om aan te houden voor de opfok?
-Is het veulen veterinair in orde? -
Is het papier van het veulen (de pedigree) goed en interessant genoeg voor de fokkerij?

Als het veulen aan deze eisen voldoet kan een fokker besluiten om het veulen aan te houden voor de opfok. Vaak zie je dat fokkers de hengstveulens bij elkaar op een groot stuk grond doen. Vaak als jonge hengsten bij elkaar lopen, vechten ze. Hier worden ze harder van en ontwikkelt het beenwerk zich beter omdat ze zoveel beweging hebben. Wel is het belangrijk dat de hengsten regelmatig bekapt en ontwormd worden! Tussentijds selecteren; vaak kijk je na een jaar hoe de jonge hengst zich ontwikkeld heeft. Want het is niet altijd zo dat als je een goed veulen hebt, als ze een jaar oud zijn ook nog steeds goed zijn. Dan kun je besluiten om hem niet verder aan te houden en te verkopen. Meestal wordt de tweede selectie gedaan als ze een jaar of 2 oud zijn. Vaak worden de 2-jarige hengsten die goed genoeg zijn nog een keer veterinair onderzocht. Een aantal maanden voor de keuring. (die in december plaatsvindt) worden de hengsten die goed zijn uit de koppel gehaald. Zodat je de hengsten precies kunt gaan voeren wat ze nodig hebben. Want de ene hengst heeft meer nodig dan de ander. Ook kun je de hengst nu tammer maken doordat je hem iedere dag voert. Een aantal weken voor de keuring kun je ook met de hengst gaan trainen. Zodat de hengst aan je went en om hem zo goed mogelijk te kunnen laten stappen of draven. Ook is het goed voor de conditie van de hengst. Voor de keuring dient de hengst 2x ingeënt te zijn door de dierenarts. Hij moet goed op zijn hoeven staan. En dient mooi gewassen te zijn.

Op de keuring wordt voordat de hengst wordt aangeboden voor de jury, zijn hoogte gemeten en wordt hij lineair gescoord. Dit wil zeggen dat hij punten krijgt voor zijn type en bewegingen. Vervolgens wordt de hengst aangeboden voor de jury. Als de jury hem goed genoeg vindt mag hij door naar de volgende ronde. Je hebt drie rondes, de hengsten die aan het einde van de dag overblijven kunnen worden goedgekeurd als stamboek,- of premiehengst. Deze premiehengsten komen begin januari terug voor hun primering.

Keuringen

Er worden ieder jaar door het hele land verschillende keuringen georganiseerd. Begin januari wordt de hengstenkeuring gehouden in Marienheem. Op deze dagen worden alle goedgekeurde hengsten getoond en kunnen zij een premie ontvangen. In het voorjaar en in de zomer worden er allerlei fokdagen georganiseerd waar je met je pony's naartoe kunt. Ook de nationale minikeuring en de nationale bontenkeuring zijn zulke fokdagen. Van eind juni tot begin oktober worden de premiekeuringen georganiseerd door de fokverenigingen. Elke pony mag ieder jaar maar een keer naar een premiekeuring. Je kunt met je pony naar de premiekeuring van de fokvereniging in jouw district. Als je op deze dagen verhinderd bent doordat je pony's ziek zijn of een andere belangrijke reden kun je in oktober naar de nakeuring. Je pony wordt dan niet geplaatst en kan dus geen kampioen worden, maar kan wel in aanmerking komen voor een premie. Later in oktober wordt er het Nederlands kampioenschap georganiseerd waar alleen pony's naartoe mogen die geselecteerd zijn op de premiekeuringen, dit zijn bijvoorbeeld alle kampioenen. Begin november wordt ieder jaar een speciale jongerenfokdag georganiseerd voor jongeren tot en met 21 jaar. In december vinden vier dagen hengstenkeuring plaats waar de jonge hengsten hun goedkeuring kunnen behalen.

Als je met je pony naar de keuring gaat moet je ervoor zorgen dat je pony netjes bekapt is en netjes gewassen en gepoetst. Je mag een shetlander bijna niet bijknippen. Alleen de oortjes kun je bijknippen door het oor dicht te drukken en dan de lange uitstekende haren weg te knippen en hele lange haren onder het hoofd mag je iets korter knippen. De staart moet recht afgeknipt worden zodat deze niet over de grond sleept, maar er net boven hangt. Omdat de rechter kant van de pony aan de jury getoond word is het mooier als je pony veel manen aan de rechter kant heeft. Sommige pony's hebben een prachtige dubbele rij manen, bij andere pony's hangt dit allemaal aan de linker kant. Dan kun je na het wassen de manen netjes verdelen zodat er rechts iets meer hangt dan links. Dit blijft mooi zitten als je er aan beide kanten elastiekjes in maakt en deze 's morgens voor de keuring er weer uit haalt. Eventueel kun je de staart van je pony ook invlechten. Als je de vlechten er dan 's morgens voor de keuring uit haalt lijkt de staart van je pony voller. Je pony moet ook een mooi passend halster op hebben. Voor de meeste pony's staat een wit leren halster het mooist. Schimmels kun je eventueel met een zwart of donkerbruin halster voorbrengen. De voorbrengers moeten ook in witte kleding. Het is de bedoeling dat je je pony in de ring eerst opstelt voor de jury. Je zet dan je pony op ongeveer drie meter afstand van de jury en zorgt dat ze mooi staat zodat alle vier de benen zichtbaar zijn en de oortjes attent naar voren staan. Daarna stap je in een rechte lijn heen en terug en dan volgt een rondje in draf waarna je de pony weer voor de jury opstelt. Dan kun je aan de zijkant van de ring wachten tot alle pony's zijn geweest. De ringmeester noemt alle nummers op in volgorde van voorlopige plaatsing door de jury. Daarna stappen alle pony's nog

een aantal rondjes zodat de jury kan kijken of de voorlopige plaatsing definitief wordt of dat er nog gewisseld moet worden. De ringmeester geeft dan aan dat iedereen kan opstellen en dan worden de rozetten en eventuele premies uitgereikt. De kopnummers mogen aan het eind van de dag strijden om het kampioenschap.